

مفاهیم فضای شهری در شهر اسلامی*

حسن سجاذزاده^{۱**}، محمد تقی پیربابایی^۲

^۱ استادیار دانشکده هنر و معماری، دانشگاه بوعلی سینا، همدان

^۲ دانشیار دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه هنر اسلامی، تبریز

تاریخ پذیرش: ۹۱/۱۲/۱۰

تاریخ دریافت: ۹۱/۹/۱

چکیده

با ورود تفکر شهرسازی جدید در متن شهرهای گذشته، بسیاری از فضاهای کالبدی نو ظهور پدید آمد که گذشت زمان نتوانسته زمینه‌ای برای ارتباط و پیوند آن با مخاطبان و ساکنان شهر برقرار نماید. با این حال، برخی از فضاهای نو ظهور نیز با وجود تضادهای ساختاری و کالبدی با بافت سنتی، به مرور با زندگی روزمره و ارزش‌های پایدار مخاطبان خود پیوندی پایدار برقرار نموده اند. این تحقیق به دنبال بررسی تحلیلی فضاهای شهری متناسب با روح زمان بوده تا با تحلیل حضور این الگوها بتوان به درک درستی از این که پدیده‌های نو ظهور چگونه می‌توانند در «خوانش مجدد متن» اثر گذار باشند، دست یافت. منظور از خوانش متن، در واقع فهم مخاطب از معنادار بودن فضاهای نگاشته شده در داخل متن است، به گونه‌ای که با گذشت زمان، پیوندی خاص با ارزش‌های پایدار و زندگی روزمره ساکنان و مخاطبان خود برقرار نماید. آنچه از طراحی شهری ای که مایه کار خود را «معنا در فضای شهری» قرار می‌دهد، مورد انتظار است، رسیدن به فرآیندی است که در آن، متنی موجود، مورد تغییر قرار می‌گیرد، و از این طریق، فضاهای انگاشتی متفاوت، در شهر تولید و به تدریج این فضاها با ساختار اجتماعی و افعال کنش‌گران خود، پیوندی معنادار برقرار می‌نماید. مقاله مذکور قصد دارد تا با کاربردی نظریه «اصالت پدیداری معنا» که به طور توأمان حاصل وحدت «فضای عینی» و «فضای ذهنی» و یا ماهیت و وجود است و با ساختاری تحلیلی و تفسیری به عنوان ابزاری در تحلیل معنی فضای شهری در شهر اسلامی بپردازد تا با ارائه تلقی جدید و الگویی تازه، عوامل و امکانات لازم در تحقق فضای شهری در همه دوره‌ها و همه شهرها را تبیین و تفسیر نماید.

واژگان کلیدی: معنی، ماهیت، وجود، عینیت، ذهنیت، فضای شهری، میدان مرکزی همدان.

Meaning of urban spaces in Islamic cities

Hassan Sajjadzadeh

Assistant professor of Urbanism, Faculty of Art and Architecture, Bu- AliSina University, Hamadan, Iran

Mohammad Taghi Pirbabaei

Associate Professor of Urbanism, , Faculty of Architecture and Urbanism, Islamic Art University, Tabriz, Iran

Abstract:

Entering modern urban thinking in context of past cities have caused to emerging so many new spaces that passing time could not create a background for connecting it with urban citizens. At the same time, despite of some structural and physical conflicts with traditional texture, have gradually made relationship with individuals daily life and their enduring values. This research follows urban spatial analytical methods to investigate them accordance with the spirit of the times. It hopes to by analysis these patterns, we can get true perception about impacts of mention phenomenon on “context reviewing”. Indeed, Context reviewing means that contact perception along the time in built spaces can connect with their enduring values and daily life. Urban design is expected to propose a process which leads to changing a context. By the way, different supposition spaces will be produced and gradually they will make contact with own social structural and actions of actors. Mention research aim by using “Phenomenal meaning of authenticity” thesis that simultaneously have been resulted by “subjective spaces” and “objective spaces”. So it contributes to dealing with Islamic cites by considering analysis and interpretation structural as a tool for investigating urban spaces meaning. In conclusion, it can present a new attitude and pattern to explaining and interpreting in urban spaces in all periods regarding as factors and necessary facilities.

Keywords: Meaning, Nature, Entity, Object, Subject, Urban space, Great square of hamadan.